

כל חייהם הם מתחנכים זה בזה ומנאחים זה את זה - שני הבעלים של בנות אישפחת שוורץ

גיטיס (מיל')

ולבשר להם על ההחלטה, ויחאל וייצמן, אביו של עזר, מיהר לטלפן להוריה של ראומה בירושלים ולאחותה רות.

למחרת, בשעת בוקר מוקדמת הגיעו משה ורות דיין, נרגשים כליל, לבית וייצמן בחיפה, ודיין השתתף בתיכנון חתונתה של גיטו עם הטייס הצעיר וייצמן. שנתיים אחר כך הסתיימה בניית הוויי לה בצהלה, שאותה רכשו הוריה של רות לרות ומשה דיין. דיין עצמו מתגורר בוילה זו עד היום עם אשתו השנייה, רחל. אך באותה תקופה היה צריך להמר שיש ולהתגורר בירושלים, ולכן השכיר את הבית לעזר וראומה, שאז עוד לא היה להם בית משלהם. אחריכך עבר דיין לגור ברמת-גן, ליד המטכ"ל, ששכן או בעיר זו. עד תחילת שנת 1953 התגוררו ראומה ועזר בשכירות חודשית בבית הדיינים בצהלה. כשדרש דיין מעזר לפנות את הדירה אירע, ככל הנראה, הסיכסוך הראשון ביניהם. מן הסתם היתה זו אי-הבנה. ראומה ועזר הבינו ממש דיין שהם יוכלו להתגורר בדירה עוד תקופה ארוכה, ולפתע נדרשו לעובה, מבלי שהכינו להם מקום דיור אלטרנטיבי.

סיכסוך זה הביא שינוי מהותי בחילי-האוויר. עזר וראומה עברו להתגורר ב-

אף בהשמצות, גם זאת מצידו של וייצמן. בסיפורו לך שמיים לך ארץ היטיב וייצמן לסכם את יחסו לדיין: „על רקע תפאורה אפורה קיבל משה דיין בשנת 1953 את הרמטכ"לות. השנים הארוכות מאז ועד היום נגסו ממנו נגיסות אכזריות, עירערו את ביטחונו וגרמו לפיחות קיצוני בדמותו.“

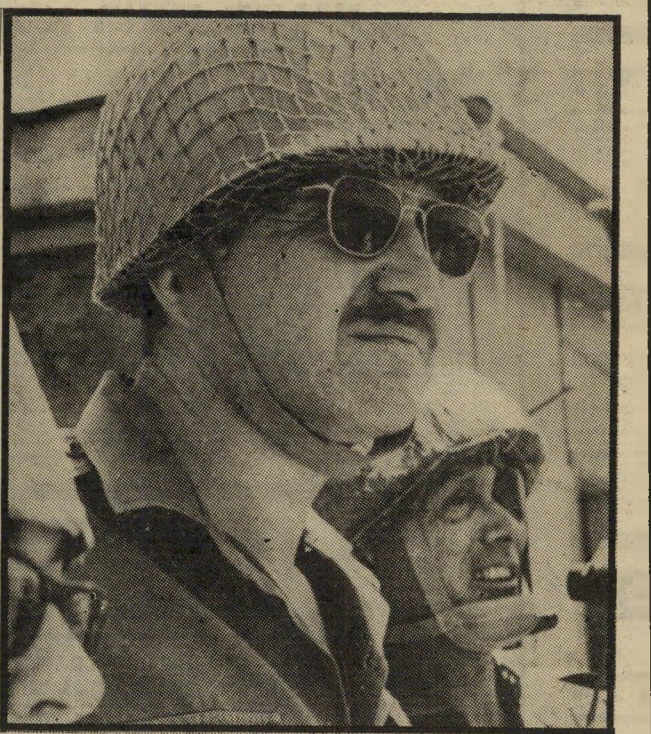
דיין מתכנן חתונה

א בל אז, בשנות ה-50 הראשונות, היה דיין רמטכ"ל מזהיר, מרתיק מהשיגרה ומנהיג צבאי מן המדרגה הראשונה. הוא החזיר לצה"ל הרבה ממה שאבד לו. חזר והספיג אותו בתחושת הכוח, הייעוד, הדבקות במשימה והאמונה במצו המושלם. מפקדים והיילים נדבקו בתרוח הגדולה, שדיין הביא עימו וביטא בעצמו באמונתו ובהתנהגותו. הוא היה רמטכ"ל של מופת אישי, שלא נעדר משום פעולה ובקושי רב היה אפשר לעצור אותו שלא ישתתף בפעולות כלוחם. ההכרות האמיתית הראשונה בין וייצמן ודיין היתה בשנת 1950. דיין היה כבר בגילו 15 שנה לרות מבית שוורץ ועזר

ה פצצה שהטיף עזר וייצמן בתוכנית הטלוויזיה השבוע יומן ארועים ביום השישי האחרון היתה פצצה דיינית סירפוסית, הן בסגנונה והן בנושא שלה. וייצמן איים על מיפלתו, מיפלת חרות, שאם היא תעז להוציא אותו משורותיה, בדיון שנערך פחות מ-48 שעות אחרי השידור, הוא יקים מיפלגה חדשה. כשנשאל אל וייצמן, מי יהיה איתו במיפלגה, הוא השיב, וניכר היה בו שהוא מוכן לשאלה זו: „לדעתי האיש שצריך לעמוד בראש רשימה כזו הוא משה דיין.“

וייצמן לא אמר שדיין הסכים, אך גם לא אמר שדיין דחה את הרעיון. צופי הטלוויזיה קראו יום קודם לכן בעיתון נים על שיחה ארוכה שנערכה בין הדיינים במסעדה תל-אביבית, וידעו לקשר את הצהרתו של וייצמן עם הדיווחים על השיחה. גם תגובתו של דיין אחרי הדין בטלוויזיה השאירה את סימן השאלה הדייני הידוע. הוא לא שלל את הרעיון, אך הזכיר שרק לפני כמה שבועות אמר ש„בתנאים הנוכחיים אין הוא מתכוון לרוץ לכנסת העשירית.“ אז הוא נשאל לגבי הצעתו של איש רפ"י, זלמן שובל, בדבר הליכת רפ"י לבחירות בראשות משה דיין.

כל מי שמכיר את דיין יודע, שעזר

1970 שריהביטחון משה דיין ושר התחבורה עזר וייצמן בממשלת הליכוד הלאומי. וייצמן עזב את הממשלה עם פרישת הליכוד, בעוד משה דיין נשאר בה.

1967 שריהביטחון משה דיין וראש אג"מ עזר וייצמן, משקיפים על הכביש ליריחו אחרי שיחזור העיר העתיקה. מילחמת'ששת הימים היתה שיא ביחסים בין שני האישים.

אחד מבסיסי החיל, ועזר פיתח אז את התיאוריה שלפיה יש לבנות שיכונים ל-מישפחות-טייטים בכל בסיסי חילי-האוויר.

טייטים מול מאיר הרציון

ה מחלוקת השנייה בין השניים הייתה מאוחר יותר, כשדיין היה רמטכ"ל ועזר מפקד טייסת בחיל-האוויר. עזר פיתח יחס מיוחד, הן בציבור והן בצה"ל, לטייטים ולמכונאים של חיל-האוויר. הוא דרש וקיבל תנאים-חיים שלא ביישו את עשרי הרצליה-פיתוח של אז. הדירות במגורי

היה החבר של אחותה הצעירה של רות, ראומה. עזר הפך כנכרית בביתם של השוורצים בירושלים ובדירה השכורה שבה התגוררו רות ומשה דיין בירושלים. דיין היה אז מפקד מחוז ירושלים. הגדיר עזר את היחסים בינו לבין דיין אז: „יחסי עם משה דיין משך עשרות שנים עליות וירידות, קירבה וריחוק. שותפות-דרך וניגודים נוקבים. התקופה הראשונה, מכל מקום, שייכת לתחום קירוב הלבבות.“ באחד מליחות-שבת של חודש אפריל 1950, בשעה אחת אחת הצאת, הציע עזר לראומה נישואין. הרגע הדראמטי היה בחדרו, בבית הוריו בחיפה. הווג הנרי גש מיהר להעיר את הוריו של עזר

וייצמן וציבור הבוחרים הפוטנציאלי של רשימת דיין—וייצמן לא יידעו אם אכן תקום רשימה בראשות משה דיין או לא. עד לשעות מעטות לפני המועד החוקי להגשת רשימות המועמדים לכנסת, דיין אהב להציב עצמו על הגדר, לא להחליט, לרמוז פעם לכיוון זה ופעם לכיוון אחר, ליצור מתח בציבור ולזכות בכך-תרות. כך הוא עשה ערב הקמת רפ"י המקורית וכך הוא נהג ערב כל התי-פטרות שלו מהממשלה. מערכת היחסים בין משה דיין ועזר וייצמן מורכבת ביותר ונעה בין ייני-דות קרובה והערצה, לפחות מצידו של וייצמן, ועד למריבות קשות הגובלות

KEEP HEBREW BEAUTIFUL

מה אתה אוהב יותר - את ארץ-ישיראל או את השפה העברית.

נאלצתי להציג שאלה זו לעצמי, כאשר ראיתי על שימשה של מכונית מדבקה האומרת: „שמור את ישראל יפה.“

הכוונה היתה לצויה וחשובה. מהמים את הארץ. יש לגייס את דעת-הקהל, לייצור בלב הציבור מודעות לבעייה. יש אשפה בדרכים. יש זיהום ארכיטקטוני, באמצעות שיכונים מכוערים. יש התעללות כללית ברשות הרבים. עוקרים עצים, מזהמים נחלים.

אך מדוע באים להציל את הארץ על חשבון השפה?

„שמור את ישראל יפה.“ זהו פסוק יפה מאוד באנגלית.

KEEP ISRAEL BEAUTIFUL

אך זוהי עברית משובשת. לא סלאנג, אלא שפה קלוקלת.

סלאנג יכול לתרום לשפה, להוסיף לה גוונים, להרבות בה משמעות. הרבה מילים כשרות היו פעם מלות-סלאנג. אני מניח שגם כותבי התנ"ך השתמשו בכך-טוויסלאנג, שהפכו מאז נכסי-צאן-ברזל של השפה. (כאשר אמר אכיש מלך גת על דויד: „חסר משוגעים אני, כי הבאיתם את זה להשתגע עלי?“ בוודאי לא השביע את רצון האקדמיה ללשון העברית או הפלשתיים, אך הדברים מתאימים לרוח השפה, ועל כן נקלטו.)

אך שיבוש שאין מקורו בתחושה לשר-נית כלשהי שאין בכוונתו לתרום גוון נוסף, אלא הנובע מבורות ומאטימות לשר-נית בלבד - הריהו מושלך בצד הדרך כלשהי. כבקבוק ריק המונח בצד הרי-כביש.

בעלי הסיסמה התכוונו לומר: „שמור על יפי ישראל“, או „דאג לישראל יפה“, או „שמור על ישראל היפה.“

מי שדוגל ביפי הארץ, אל לו להיות אדיש ליפי השפה. אפשר לנדות את ה-ארץ, אך איך מגקים שפה שטופנה ללא תקנה? אז שמור את העברית יפה.